



Πρωτοβουλία Κατά της Αιχμαλωσίας των Κητωδών Initiative Against Cetacean Captivity, Greece (Π.Κ.Α.Κ.)

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΚΗΤΩΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

από την [Πρωτοβουλία Κατά της Αιχμαλωσίας των Κητωδών](#)

Αθήνα, Ιούλιος 2014

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της αυξανόμενης ευαισθησίας των πολιτών σε ζητήματα σχετικά με την προστασία των ζώων και του περιβάλλοντος, και υπό το φως των επιστημονικών δεδομένων για την ιδιαιτερότητα των δελφινιών και των λοιπών κητωδών, αλλά και των αποδεικτικών στοιχείων που καταδεικνύουν τις αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας βιομηχανίας των δελφιναρίων στην ευζωία των αιχμαλώτων ατόμων και στην διατήρηση των άγριων πληθυσμών στο φυσικό τους περιβάλλον, σας καταθέτουμε πρόταση απαγόρευσης της αιχμαλωσίας τους στην Ελλάδα. Η αιτιολόγηση της πρότασης αυτής αφορά την φυσική υπόσταση, την ιδιαιτερότητα και την ανωτερότητα των ειδών που ανήκουν στην τάξη των κητωδών, τον αναπόφευκτο βασανισμό που υφίστανται στις συνθήκες της αιχμαλωσίας, και τον επαναπροσδιορισμό τόσο της εκπαιδευτικής αξίας των δελφιναρίων όσο και της χρησιμοποίησης των συγκεκριμένων ζώων της θάλασσας σε ψυχαγωγικά, θεραπευτικά και ερευνητικά προγράμματα.

Όπως αποδεικνύεται, τα αιχμάλωτα κητώδη - ακόμα κι αν έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία - είναι εντελώς αδύνατον να εκδηλώσουν φυσιολογική συμπεριφορά μέσα στις δεξαμενές των δελφιναρίων, και εμφανίζουν μια σειρά από σωματικές και ψυχοδιανοητικές διαταραχές. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί ότι, από την αναπαραγωγή στην αιχμαλωσία ειδών που ανήκουν στην ομάδα των κητωδών,

προκύπτουν καθ' ολοκληρία άτομα ΜΗ απελευθερώσιμα, συνεπώς το μόνο «όφελος» αυτών των προγραμμάτων είναι η διατήρηση των αιχμαλώτων πληθυσμών. Σύμφωνα με πρόσφατη [έκθεση](#) τριών παγκοσμίου κύρους οργανώσεων ([WDC](#), [Born Free Foundation](#) και [ENCAP](#)), η συμβολή των δελφιναρίων της Ε.Ε στην διατήρηση και προστασία των θαλασσών είναι ασήμαντη, ενώ δεν έχει καταγραφεί ούτε μια επαναφορά κητωδών από αυτά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, τα δελφινάρια μπορεί να είχαν κάποια εκπαιδευτική αξία κατά την δεκαετία του '60 και του '70, σήμερα όμως κανένας λόγος δεν μπορεί να ισοσταθμίσει τον αναπόφευκτο βασανισμό των ζώων και να δικαιολογήσει την ύπαρξή τους, καθώς, στην σημερινή εποχή, υπάρχουν πλέον διαθέσιμες εναλλακτικές και πολύ καλύτερες πηγές πληροφόρησης. Από την άλλη πλευρά, οι συχνοί και πρόωροι θάνατοι, τα χαμηλά ποσοστά επιτυχίας των προγραμμάτων αναπαραγωγής και η αναγκαιότητα αποφυγής της αιμομειξίας, έχουν καταστήσει τους πληθυσμούς των αιχμαλώτων κητωδών μη αυτοσυντήρητους, έτσι που τα περισσότερα δελφινάρια σε όλο τον κόσμο αναγκάζονται να προμηθεύονται ζώα από ελεύθερους πληθυσμούς, ενώ έχει πλέον αποδειχθεί ότι η ζήτηση δελφινιών από τα δελφινάρια και τις επιχειρήσεις κολύμβησης με δελφίνια, είναι ένας από τους βασικούς λόγους εξ αιτίας των οποίων συνεχίζεται η βίαιη αρπαγή τους από τη θάλασσα.

2. ΕΙΔΗ

Τα [κητώδη](#) είναι μια ομάδα θαλάσσιων θηλαστικών ("Τάξη Κητώδη") που χωρίζεται σε δύο υπο-ομάδες (Υπόταξεις). Η πρώτη υπο-ομάδα (Υπόταξη Μυστακοκήτη) περιλαμβάνει τις φάλαινες και η δεύτερη (Υπόταξη Οδοντοκήτη) τους φυσητήρες, τα δελφίνια, τις φώκαινες και μερικά συγγενικά τους είδη. Τα κητώδη που διατηρούνται στα δελφινάρια και στα θαλάσσια πάρκα είναι [διάφορα είδη δελφινιών](#), [όρκες \(1\)](#), [μπελούγκες \(1\)](#) και [φώκαινες \(1\)](#), και ανήκουν στην υπόταξη των οδοντοκητών. Η διάκριση σε "φάλαινες" και "δελφίνια" οφείλεται σε εσφαλμένη απόδοση των όρων "whales" και "dolphins" από τα Αγγλικά. Τα κητώδη που διατηρούνται στην αιχμαλωσία δεν είναι φάλαινες, αφού στο στόμα τους δεν έχουν [φαλαίνα](#), αλλά δόντια. Άλλωστε κανείς δεν μπορεί να κρατήσει αιχμάλωτη μια φάλαινα, δεδομένου ότι κανείς δεν μπορεί να ταΐσει μια φάλαινα, αν δεν φάει μόνη της, φιλτράροντας το θαλασσινό νερό. Ειδικότερα, οι όροι "whales" και "dolphins" αναφέρονται στο μέγεθος, και η [σωστή τους απόδοση](#) είναι *μεγαλύτερα και μικρότερα κητώδη*. Στα Αγγλικά, θα συναντήσουμε αρκετά συχνά την διευκρίνηση "Dolphins are whales", που δεν σημαίνει ότι τα δελφίνια είναι φάλαινες, αλλά ότι τα δελφίνια είναι κητώδη. Η ονομασία "killer whale" που αποδίδεται στην όρκα, δεν σημαίνει δολοφόνος φάλαινα, αλλά δολοφονικό κητώδες, το οποίο κητώδες, εν προκειμένω, είναι ο μεγαλύτερος σε μέγεθος εκπρόσωπος της οικογένειας των δελφινιδών (1). Και μπορεί όντως, η όρκα να θεωρηθεί, με ανθρωπομορφική αντιμετώπιση ως «δολοφόνος», δεδομένου ότι είναι ο κορυφαίος θηρευτής των ωκεανών, ωστόσο καμία επίθεση σε άνθρωπο δεν έχει σημειωθεί ποτέ από ελεύθερη όρκα, ενώ τέσσερεις άνθρωποι έχουν βρει τραγικό θάνατο από επίθεση όρκας σε δελφινάριο, και πάμπολλοι έχουν τραυματιστεί ([Incidents between humans and killer whales in captivity - a longer list than the parks would like to tell you!](#)).

Τα πλέον [περιζήτητα](#) είδη κητωδών για παραστάσεις στα διάφορα δελφινάρια του κόσμου είναι το [ρινοδέλφινο \(1\)](#), με μερικές εκατοντάδες δείγματα σε αιχμαλωσία, και η [όρκα \(1\)](#), με μόνον μερικές δεκάδες δείγματα, λόγω των μεγάλων δυσκολιών που παρουσιάζονται στην απόκτηση, στην αναπαραγωγή, αλλά και στην διατήρηση εκπροσώπων του είδους αυτού στις δεξαμενές των δελφιναρίων ([δραματικά υψηλή θνησιμότητα](#)). Και παρά το γεγονός ότι οι ζωολογικοί κήποι πολύ συχνά δικαιολογούν την αναγκαιότητα της αιχμαλωσίας ως μέσον για την διαφύλαξη του γενετικού

υλικού των απειλούμενων ειδών, σύμφωνα με την [Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης](#), κανένα από τα δύο αυτά είδη δεν απειλείται με εξαφάνιση.

3. ΦΥΣΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ - ΒΑΣΑΝΙΣΜΟΣ

Τα δελφινάρια του δυτικού κόσμου, ορμώμενα από την μεγάλη επιτυχία που γνώρισε η τηλεοπτική σειρά «Φλίπερ», στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής κατά την δεκαετία του '60, εξελίχθηκαν σε μια εξαιρετικά κερδοφόρο βιομηχανία, που εξαπλώθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο, αναπαράγοντας το μεγάλο ψέμα σχετικά με τη φύση ενός άγριου και ελεύθερου ζώου, στο οποίο οι ανάγκες της τηλεθέασης δεν δίστασαν να αναρτήσουν προς πώληση την παραπλανητική και ψευδεπίγραφη ταμπέλα του «pet». Όμως, τα δελφίνια πλήρωσαν (και πληρώνουν ακόμη) αυτή την επιτυχία της ανθρώπινης βιομηχανίας του θεάματος με το αντίτιμο της βίαιης αρπαγής τους από την θάλασσα, για να οδηγηθούν τελικά στην αναπαραγωγή σε τσιμεντένιες δεξαμενές, οι οποίες, τηρουμένων των αναλογιών, δεν διαφέρουν και πολύ από τα εκτροφεία της σημερινής βιομηχανοποιημένης κτηνοτροφίας.

Τα κητώδη, ανάμεσα στα οποία το ρινοδέλφιο και η όρκα, είναι θαλάσσια θηλαστικά ιδιαίτερος χαρακτηριστικά, διαβιούν σε οργανωμένες κοινωνίες, κολυμπούν δεκάδες χιλιόμετρα κάθε μέρα σε ευθεία γραμμή, καταδύονται σε μεγάλα βάθη, κυνηγούν ομαδικά, συνεργάζονται, μεταναστεύουν και αναπτύσσουν ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς. Χαρακτηρίζονται από εξαιρετικά υψηλό επίπεδο νοημοσύνης, επικοινωνούν μεταξύ τους με πολυσύνθετες «γλώσσες» αλλά και διαλέκτους, και αναγνωρίζονται από τους ειδικούς επιστήμονες ως οντότητες εξαιρετικά εξελιγμένες, τόσο από άποψη φυσιολογική όσο και από ψυχοδιανοητική.

Στις δεξαμενές των δελφιναρίων, τα δελφίνια υποχρεώνονται να κολυμπούν σε αδιάκοπους επαναλαμβανόμενους κύκλους, και δεν μπορούν να αξιοποιήσουν το ηχοεντοπιστικό τους σύστημα (σόναρ), η συνεχής αντανάκλασή του οποίου πάνω στα τοιχώματα της δεξαμενής είναι ιδιαίτερος βασανιστική. [Σύμφωνα με την Humane Society των ΗΠΑ](#), τα δελφίνια περνούν μόνον το 10% έως 20% του χρόνου τους στην επιφάνεια της θάλασσας, η αναγκαστική παραμονή τους όμως στην επιφάνεια μιας ρηχής δεξαμενής οδηγεί πολύ συχνά σε δερματικά και οφθαλμολογικά προβλήματα. Η χρήση δυνατής μουσικής στις παραστάσεις των δελφιναρίων αποτελεί επίσης σοβαρό στρεσικό παράγοντα για τα δελφίνια, λόγω της εξαιρετικά ευαίσθητης ακοής τους. Έρευνες αποδεικνύουν ότι, ακόμη και στις μεγαλύτερες και πολύ καλά οργανωμένες εγκαταστάσεις, και ακόμα και με τις αυστηρότερες προδιαγραφές, τα δελφίνια υποφέρουν από αυξημένα επίπεδα ορμονών που σχετίζονται με το στρες, που προκαλείται - μεταξύ των άλλων - και από την έλλειψη φυσιολογικών ερεθισμάτων. Η απουσία ενεργητικής κακοποίησης, όπως αυτή παρατηρείται συχνά στα χερσαία ζώα ενός τσίρκου, δεν σημαίνει ότι τα δελφίνια στην αιχμαλωσία υποφέρουν λιγότερο. Η ίδια τους η φύση είναι ασύμβατη με την ευζωία τους σε τεχνητές συνθήκες, πράγμα που επιβεβαιώνεται από το γεγονός της εμφάνισης υψηλών ποσοστών νοσηρότητας και προώρων θανάτων, παρ' όλο που διαβιούν σε ένα περιβάλλον απολύτως προστατευόμενο και χωρίς φυσικούς εχθρούς. Ένας από τους λόγους της αποτυχίας των προγραμμάτων αναπαραγωγής στην αιχμαλωσία, είναι η υψηλή θνησιμότητα που παρατηρείται στα νεογέννητα. Σύμφωνα με μια μελέτη για τα δελφινάρια της Γερμανίας και της Ελβετίας, κατά το διάστημα 1965 - 1992 γεννήθηκαν 42 μωρά από τα οποία, το 1992 είχαν παραμείνει ζωντανά μόνον 5, πράγμα που σημαίνει ποσοστό θνησιμότητας 88%. Η Γερμανίδα κτηνίατρος Christina Schnug ερμηνεύει το φαινόμενο αυτό ως εξής: «Ανεπάρκεια ζωτικού χώρου που δεν επιτρέπει την αποφυγή συγκρούσεων, ανεπάρκεια γάλακτος στις μητέρες, καθώς επίσης και έλλειψη σωστής συμπεριφοράς των μητέρων κατά την διάρκεια του θηλασμού» ([mundoazul life-in-captivity-is-hell](#)). Στα ίδια συμπεράσματα καταλήγει

και η σχετικά πρόσφατη [έκθεση](#) (2011) τριών μεγάλων παγκοσμίου κύρους οργανώσεων ([WDC](#), [Born Free Foundation](#) και [ENCAP](#)) για τα δελφινάρια της ΕΕ. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, κανένα κητώδες σε αιχμαλωσία δεν έχει τη δυνατότητα να εκδηλώσει φυσιολογική συμπεριφορά, η απουσία ή η ύπαρξη της οποίας αποτελεί βασικό κριτήριο για τον ορισμό της ευζωίας ([κριτήριο 4](#)).

Όλα τα δελφινάρια της Ε.Ε. εκθέτουν τα κητώδη τους επί αντιτίμου στο κοινό, κατά την διάρκεια τακτικών παραστάσεων ή παρουσιάσεων, που συνήθως συνοδεύονται από δυνατή μουσική, κατά τις οποίες τα δελφίνια εκτελούν συνήθως ένα ρεπερτόριο από φιγούρες και «tricks». Τα δελφίνια εκτελούν τις εντολές διότι με αυτόν τον τρόπο έχουν εκπαιδευτεί να τρέφονται, ενώ οι εκτελούμενες παραστάσεις έχουν συνήθως έναν ανθρωπομορφικό ή κωμικό χαρακτήρα, και πολύ συχνά τα οδηγούν σε παρά φύσιν εκδηλώσεις, όπως, για παράδειγμα, η κατόπιν εντολής έξοδος από τη δεξαμενή. Οι παραστάσεις εκτελούνται συνήθως στο χώρο των ζωολογικών κήπων, πολύ συχνά με το πρόσχημα της εκπαίδευσης και της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Αν παρατηρήσουμε οποιοδήποτε χερσαίο είδος ενός ζωολογικού κήπου, θα δούμε ότι στον ιδιαίτερο χώρο του υπάρχει κάτι - έστω κάτι ελάχιστο - που θυμίζει το φυσικό περιβάλλον από το οποίο προήλθε, έστω ένα δέντρο ή μια φωλιά. Ακόμα και στις πιο φροντισμένες δεξαμενές των δελφιναρίων όμως, δεν υπάρχει απολύτως τίποτα που να θυμίζει την θάλασσα. Τα κητώδη είναι επίσης τα μόνα από τα ζώα των ζωολογικών κήπων αλλά και των τσίρκων που σιτίζονται αμειβόμενα για την εργασία τους, δηλαδή δίνουν παραστάσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν την τροφή τους. Δεδομένου δε ότι τα ζώα της θάλασσας δεν πίνουν νερό, και ότι η διατροφή αποκλειστικά με κατεψυγμένα ψάρια δεν είναι αρκετή για να καλύψει τις ημερήσιες ανάγκες τους σε νερό, τα δελφίνια των δελφιναρίων, κάθε τόσο, διασωληνώνονται και ενυδατώνονται δια της βίας, με την χορήγηση ποσότητας νερού ή ζελατίνης.

Οι ιδιαίτερες στρεσογόνες συνθήκες της αιχμαλωσίας οδηγούν τα κητώδη σε μεγάλη ψυχοσωματική καταπόνηση, που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς φάρμακα (αντιβιοτικά, αντιόξινα και αγχολυτικά), ενώ οι τεχνητές εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων αδυνατούν να ικανοποιήσουν έστω και κατά προσέγγιση τις κατά φύσιν ανάγκες που ορίζει το είδος του καθενός από αυτά. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η εξασθένηση του ανοσοποιητικού τους συστήματος έχει σαν αποτέλεσμα την εκδήλωση ασθενειών. Το έλκος του στομάχου, η αφυδάτωση, τα ηλιακά εγκαύματα, οι δερματικές εξελκώσεις, οι πνευμονικές λοιμώξεις, η νεφρική ανεπάρκεια, η αποσύνθεση των δοντιών, και οι εκδηλώσεις στερεοτυπικής συμπεριφοράς, είναι οι συνηθέστερες παθολογικές καταστάσεις για τα κητώδη που ζουν στην αιχμαλωσία. Στην έρευνα, αποδεικνύεται επίσης ότι η ευζωία στην αιχμαλωσία είναι εκ των πραγμάτων εξαιρετικά προβληματική έως αδύνατη, και ο βασανισμός, ακόμα και στην καλύτερη των περιπτώσεων, αναπόφευκτος, τόσο για τα δελφίνια που έχουν αιχμαλωτιστεί από τη θάλασσα όσο και γι' αυτά που έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία. Ακόμα και με τις καλύτερες των προθέσεων, η αλήθεια είναι μία: Δεν υπάρχουν καλά δελφινάρια. Υπάρχουν μόνον χειρότερα από άλλα.

Τέλος, εκτός από αυτό καθ' εαυτό το στρες της σύλληψης από την θάλασσα και της αιχμαλωσίας, μια πολύ επώδυνη διαδικασία για τα δελφίνια είναι και η μεταφορά – είτε από την θάλασσα προς τον τόπο της αιχμαλωσίας τους, είτε από έναν τόπο αιχμαλωσίας σε άλλον. Όπως περιγράφει και ο επικεφαλής της Περουβιανής οργάνωσης “Mundo Azul”, [Stefan Austermühle](#), σε έκθεσή του με τίτλο «Η αρπαγή από τη θάλασσα σκοτώνει τα δελφίνια» ([Life-capture kills](#)) (1), τα δελφίνια είναι ζώα αποκλειστικά υδρόβια και, για τον λόγο αυτόν, η ανατομία και η φυσιολογία τους είναι προσαρμοσμένες για ζωή και κίνηση αποκλειστικά μέσα στο νερό. Ο οργανισμός ενός δελφινιού δεν μπορεί να λειτουργήσει υποστηρίζοντας το σωματικό του βάρος. Όταν ένα δελφίνι αναγκάζεται να προσαράξει στη στεριά, η απότομη πίεση που ασκείται στα εσωτερικά του όργανα από το ίδιο του το σώμα προκαλεί καταπόνηση και δυσφορία, κάτι που συμβαίνει επίσης και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του. Ανάμεσα στις φυσιολογικές λειτουργίες που διαταράσσονται έξω από το νερό είναι και η θερμορύθμιση, γι' αυτό και

πολλά δελφίνια πεθαίνουν κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, εξ αιτίας της μη ισοσταθμιζόμενης υπερθέρμανσης του σώματός τους. Όταν τα ζώα αυτά φτάσουν στο τελικό τους προορισμό, όλο τους το σώμα υποφέρει από επίμονες και οδυνηρές μυϊκές συσπάσεις (κράμπες). Ανίκανα να κινηθούν, πρέπει να κρατηθούν από ανθρώπινα χέρια στην επιφάνεια του νερού για να αποφύγουν τον πνιγμό, ενώ παράλληλα θα πρέπει να τονωθεί και η λειτουργία των μυών του σώματός τους, με το κατάλληλο μασάζ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το στρες της μεταφοράς μπορεί να αποβεί μοιραίο για τα δελφίνια. Σύμφωνα με περιγραφή του βιολόγου William Walter, μερικά ζώα πεθαίνουν κατά την διάρκεια της μεταφοράς κάνοντας εμετό, λόγω απόφραξης των αεροφόρων οδών τους από τα εμέσματα (εισρόφηση).

4. ΖΗΤΗΜΑ ΗΘΙΚΗΣ - «ΜΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ»

Από τη δομή του εγκεφάλου και την πολυπλοκότητα του νεοφλοιού, έως τις ψυχοδιανοητικές δυνατότητες των κητωδών και την κοινωνική τους νοημοσύνη, τα επιστημονικά στοιχεία είναι πλέον τόσο ισχυρά όσο απαιτείται για να στηρίζουν την άποψη ότι τα δελφίνια είναι θηλαστικά που ανήκουν στις ανώτερες εξελικτικές βαθμίδες και έχουν, όπως και οι άνθρωποι, αυτο-επίγνωση και ικανότητα ελέγχου και προγραμματισμού των πράξεών τους. Νέες μελέτες στην ανοικτή θάλασσα με τα σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας, αναδεικνύουν όλο και περισσότερες ομοιότητες μεταξύ των ανθρώπων και των κητωδών, όλο και περισσότεροι επιστήμονες συμφωνούν ότι τα κητώδη πρέπει να αναγνωριστούν ως «μη ανθρώπινα πρόσωπα», ενώ εργάζονται για να κατοχυρωθούν δια νόμου τα δικαιώματά τους. Θεωρούν δε, ηθικά απαράδεκτο τον εγκλεισμό τους σε δελφινάρια, την παρουσίασή τους υπό μορφή εκθέματος στο κοινό, και την χρησιμοποίησή τους σε παραστάσεις με ή χωρίς το πρόσχημα της εκπαίδευσης. Και δεν είναι τυχαίο ότι ο μεγαλύτερος επιστημονικός οργανισμός του κόσμου, η American Association for the Advancement of Science, έχει ανοίξει την συζήτηση για την αναγνώριση της «μη ανθρώπινης προσωπικότητας» και νοημοσύνης των ζώων αυτών (1), που η σοφία των αρχαίων Ελλήνων είχε, από τα χρόνια εκείνα, ονομάσει «λαό της θάλασσας».

Στις 22 Μαΐου του 2010, στη Φινλανδία, μια διεθνής συνάντηση κορυφαίων εμπειρογνομόνων η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα κητώδη διαθέτουν εξαιρετική ευφυΐα και χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερος υψηλή νοημοσύνη, οδήγησε στην πρώτη διατύπωση της "Διακήρυξης των Δικαιωμάτων των Κητωδών", όπου αναφέρεται ρητά το δικαίωμά τους στη ζωή και στην ελευθερία.

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Καθώς το κοινό ενημερώνεται όλο και περισσότερο για θέματα σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, και η κοινή γνώμη καταδικάζει την εκμετάλλευσή τους για λόγους διασκέδασης (τσίρκο), τα θαλάσσια πάρκα επιδιώκουν να προβληθούν ως παράγοντες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης. Ο «τίτλος» αυτός όμως στερείται επιστημονικής εγκυρότητας, καθώς τέτοιου είδους θεάματα, προσφέρουν ελάχιστες πληροφορίες για τη διατήρηση και την προστασία των ειδών και των θαλασσίων οικοσυστημάτων. Δεν υπάρχει καμία απόδειξη ότι οι παραστάσεις με αιχμάλωτα δελφίνια έχουν συμβάλει στην ευαισθητοποίηση του κοινού ή στην ανάπτυξη υπεύθυνης περιβαλλοντικής συνείδησης. Τουναντίον, πολλοί διακεκριμένοι επιστήμονες, καθώς και οι μεγαλύτερες φιλοζωικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις - όχι μόνον οι φιλοζωικές που δίνουν μεγαλύτερο βάρος στην ηθική διάσταση του θέματος, αλλά και οι περιβαλλοντικές που ασχολούνται με την διατήρηση των θαλασσών - καταδικάζουν τα δελφινάρια. Ενδεικτικά αναφέρουμε την Whale and Dolphin Conservation, την American Cetacean Society, την Ocean Futures [Jean-Michel Cousteau], την Orca Research Trust [Ingrid Visser], την Marine Connection, την Ocean Care (1), την BlueVoice, την Oceanic Preservation

[Society](#), το [Earth Island Institute](#), την [La Dolphin Connection](#), την [World Cetacean Alliance](#) (σε συνεργασία με το “[responsible travel](#)”), την Περουβιανή [Mundo Azul](#), και το επιστημονικό ινστιτούτο [ΠΕΛΑΓΟΣ](#). Είναι αλήθεια ότι οι παραστάσεις με δελφίνια δεν μπορούν να παρουσιάσουν τίποτα αληθινό για τα ζώα, εκτός από την εξωτερική τους εμφάνιση, και αυτή όχι πάντοτε αναλλοίωτη. Αντιθέτως μάλιστα, προβάλλουν μία αλλοιωμένη εικόνα τους και μας δίνουν αναληθή πληροφόρηση σχετικά με τη φυσιολογική τους υπόσταση, δημιουργώντας ψευδείς και απατηλές εντυπώσεις για την κατά φύσιν συμπεριφορά τους. Επιπροσθέτως, η ύπαρξη δελφιναρίων και η αντίληψη ότι διατηρώντας τα ζώα σε πισίνες θα τα σώσουμε από την εξαφάνιση, εγκυμονεί τον κίνδυνο του εφησυχασμού σχετικά με τους κινδύνους που απειλούν τα φυσικά οικοσυστήματα και την θαλάσσια ζωή.

Υπό το φως όλων αυτών των διαπιστώσεων, είναι αδικαιολόγητο και οπισθοδρομικό να θεωρήσει κανείς ότι οι παραστάσεις με δελφίνια έχουν εκπαιδευτική αξία. Υπάρχουν πολύ καλύτεροι τρόποι να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά και να αναπτύξουμε την ευαισθησία τους για την προστασία των θαλασσών. Επιμορφωτικά και συγχρόνως ψυχαγωγικά ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικά προγράμματα και βιβλία που παρουσιάζουν τα δελφίνια στο φυσικό τους περιβάλλον και καταδεικνύουν όλες τις σύνθετες αλληλεπιδράσεις που συντελούνται στους διάφορους φυσικούς βιότοπους, είναι πολύ πιο ενδιαφέροντα και ασυγκρίτως πιο εκπαιδευτικά από τα πιτσιλίσματα με τις ουρές των δελφινιών στις δεξαμενές των δελφιναρίων.

6. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ ΜΕ ΔΕΛΦΙΝΙΑ - ΔΕΛΦΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Η δελφινοθεραπεία είναι μια εφαρμογή της γενικότερης [Animal Assisted Therapy \(AAT\)](#), που έχει θαυμάσια αποτελέσματα με κατοικίδια ζώα όπως, για παράδειγμα, σκύλους και άλογα. Η εφαρμογή της όμως με άγρια ζώα, όπως τα δελφίνια, είναι εξαιρετικά προβληματική, γι' αυτό και αμφισβητείται σοβαρά από τους ειδικούς επιστήμονες σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι έρευνες σχετικά με την δελφινοθεραπεία ([Dolphin Assisted Therapy -- DAT](#)) άρχισαν την δεκαετία του '50 (Dr. John Lilly) στην Αμερική, και συνεχίστηκαν, κατά την δεκαετία του '70 και '80, στην Ουκρανία, από την ερευνητική ομάδα της Dr. Ludmila Lukina. Υποτίθεται ότι η μέθοδος βασίζεται στο [ερέθισμα των υπερήχων](#) που εκπέμπεται από το [σύστημα εχοεντοπισμού \(σόναρ\)](#) των δελφινιών, το οποίο μπορεί να έχει ευεργετική επίδραση στην αντιμετώπιση διαφόρων παθήσεων και ασθενειών, οι αντιρρήσεις όμως είναι πολλές και σοβαρές. Ένα πλήθος επιστημονικών στοιχείων καταδεικνύει ότι η δελφινοθεραπεία (DAT), εκτός από το ότι λειτουργεί σαν ψευδοφάρμακο (placebo), σχετίζεται με ενδεχόμενους κινδύνους τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τα δελφίνια. Ειδικοί από το Βρετανικό [κέντρο ερευνών για τον αυτισμό \(Research Autism\)](#), επισημαίνουν ότι δεν υπάρχει καμία αξιόπιστη έρευνα που να τεκμηριώνει την αποτελεσματικότητα της, και συστήνουν στους ασθενείς τους να είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί ως προς αυτήν την επιλογή.

Η ανθρώπινη βλάβη μπορεί να περιλαμβάνει άμεση ζημία από επιθετική συμπεριφορά των δελφινιών, έως έμμεση προσβολή από βακτηριακές, ιογενείς και μυκητιασικές λοιμώξεις. Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς ότι η επαφή με δελφίνια τα οποία - είτε έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία είτε έχουν συλληφθεί από τη θάλασσα - είναι και παραμένουν ζώα άγρια, εγκυμονεί κινδύνους τόσο για τα ίδια όσο και για τους ανθρώπους. Και δεν είναι λίγες οι φορές, κατά τις οποίες δελφίνια θαλασσίων πάρκων παρουσίασαν διαταραγμένη και επιθετική συμπεριφορά, κάτω από τις στρεσογόνες συνθήκες της αιχμαλωσίας και τον εξαναγκασμό τους σε στενή επαφή με τους ανθρώπους. Όπως αναφέρει ο βιολόγος θαλασσίων θηλαστικών και πρώην εργαζόμενος στην αλυσίδα θαλασσίων πάρκων SeaWorld, [Dr John Hall](#), για το κάθε ζώο, ανάλογα με την προσωπικότητά του, υπάρχει μια σχετικά μικρή περίοδος στη ζωή του, ανάμεσα στα δύο και στα επτά χρόνια περίπου, κατά την οποία, είναι κατάλληλο να

συμμετέχει σε προγράμματα κολύμβησης. Φτάνοντας στην σεξουαλική ωριμότητα, τόσο τα αρσενικά όσο και τα θηλυκά γίνονται επιθετικά με τους κολυμβητές.

Στο εξωτερικό, έχουν αναφερθεί πάμπολλα ατυχήματα, που ξεκινούν από δαγκώματα και φτάνουν σε σοβαρά κατάγματα και ρήξεις εσωτερικών οργάνων που απαιτούν μακροχρόνια νοσηλεία. Η δε κάκωση, την οποία υφίστανται τα ίδια τα ζώα, περιγράφεται από την νευροεπιστήμονα του πανεπιστημίου Emory, Lori Marino, με δύο λόγια, ως εξής: **«Καταλαβαίνω γιατί οι απελπισμένοι άνθρωποι συνεχίζουν να καταφεύγουν σε προγράμματα δελφινοθεραπείας, αναζητώντας γιατρεία. Το πιο θλιβερό σε όλη αυτήν την ιστορία όμως είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν θα μπορέσουν να καταλάβουν ποτέ ότι τα δελφίνια στα οποία αναζητούν παρηγοριά, είναι τόσο άρρωστα ψυχολογικά και σωματικά, όσο τουλάχιστον και αυτοί οι ίδιοι».** (Lori Marino, [Dolphins are not healers](#), Ιούνιος 2013)

Συνοπτικά, η δελφινοθεραπεία, εκτός από το ότι είναι εξαιρετικά δαπαναρή, συγκριτικά με τις άλλες μορφές ΑΑΤ, θεωρείται σήμερα μια θεραπευτική μέθοδος αμφιβόλου αποτελεσματικότητας και επικίνδυνη, η οποία παρουσιάζει τρία πολύ σημαντικά αρνητικά σημεία: 1) Δεν έχει αποδειχτεί ότι είναι κάτι περισσότερο από placebo, 2) ενέχει κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων και των δελφινιών (τραυματισμοί εξ αιτίας της επιθετικότητας των δελφινιών, μετάδοση ασθενειών από τα δελφίνια στους ανθρώπους και αντιστρόφως – λόγω της κοινής ευπάθειας ανθρώπων και δελφινιών σε μια αρκετά μεγάλη γκάμα παθογόνων παραγόντων, την μετάδοση των οποίων ευνοεί η επαφή με εκκρίσεις και απεκκρίσεις μέσα στο νερό) και 3) προϋποθέτει αιχμαλωσία και εξαναγκασμό, άρα βασανισμό για τα δελφίνια. **«Όταν αιχμαλώτιζα και εκπαίδευα δελφίνια, λέει ο Αμερικανός υπερασπιστής των δελφινιών, και επικεφαλής του προγράμματος [Dolphin Project](#) του [Earth Island Institute](#), [Ric O'Barry](#), το θέμα ήταν τι μπορούσαν να κάνουν αυτά για εμάς. Τώρα πια, το θέμα είναι τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για τα δελφίνια».** Όπως μάλιστα αναφέρει, ο σοβαρότερος λόγος εξ αιτίας του οποίου η τηλεοπτική σειρά "[Φλίπερ](#)" δεν συνεχίστηκε από ένα χρονικό σημείο και πέρα, ήταν το γεγονός ότι η παραμονή των ηθοποιών μέσα στο νερό, μαζί με τα δελφίνια, είχε αρχίσει να γίνεται επικίνδυνη. **«Στο επίκεντρο όλων αυτών των προγραμμάτων θεραπείας είναι η εκμετάλλευση ενάλωτων ατόμων και ενάλωτων δελφινιών»**, δηλώνει σήμερα η ίδια η εμπνεύστρια της δελφινοθεραπείας, Dr Betsy Smith, η οποία κάποτε πίστευε ότι τα δελφίνια μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη θεραπεία παιδιών με ειδικές ανάγκες, στην πορεία όμως αναθεώρησε τις απόψεις της.

7. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Τα θαλάσσια πάρκα υποστηρίζουν ότι συνεισφέρουν στην επιστημονική έρευνα σχετικά με τα θαλάσσια θηλαστικά, και αυτό είναι ίσως το τελευταίο οχυρό στο οποίο καταφεύγουν για να δικαιολογήσουν την αιχμαλωσία τους. Μια ανασκόπηση όμως των ερευνών που έχουν γίνει μέχρι τώρα στα δελφινάρια, [όπως παρουσιάζεται από την WDC](#), εγείρει σοβαρές αμφιβολίες για του λόγου το αληθές, και καταδεικνύει ότι η συμβολή τους στην προστασία των ελεύθερων πληθυσμών είναι ασήμαντη και η αξία τους αμφισβητήσιμη. Υπάρχουν, για παράδειγμα, πολλές δημοσιευμένες μελέτες που περιγράφουν τεχνικές εκπαίδευσης των αιχμαλώτων δελφινιών, οι οποίες, βεβαίως, καμία απολύτως σχέση δεν έχουν με την διατήρηση των θαλασσών. Κάποιες άλλες μελέτες περιγράφουν τις ασθένειες και τους παρασιτικούς οργανισμούς που τις προκαλούν, όμως αυτή η πληροφορία δεν μπορεί να φανεί χρήσιμη στην μελέτη των άγριων πληθυσμών, δεδομένου ότι τα αιχμάλωτα δελφίνια ζουν σε ένα περιβάλλον τεχνητό, και οι διάφορες φαρμακευτικές ουσίες που τους χορηγούνται, ανατρέπουν τις οργανικές τους ισορροπίες. Οι δε γνώσεις που προέκυψαν από την μελέτη των διαφόρων ασθενειών στα αιχμάλωτα δελφίνια, δεν έχουν βοηθήσει καθόλου στην πρόληψη ή στην πρόβλεψη των ιογενών

επιδημιών που έχουν προσβάλλει τα τελευταία χρόνια τους άγριους πληθυσμούς, και έχουν οδηγήσει σε μαζικούς θανάτους. Και μπορεί να είναι αλήθεια ότι, κατά την μελέτη του αναπαραγωγικού συστήματος στην αιχμαλωσία, έχουν αποκτηθεί βασικές γνώσεις σχετικά με την σεξουαλική ωριμότητα και την εγκυμοσύνη ορισμένων ειδών, ούτε αυτές οι γνώσεις όμως είναι αξιοποιήσιμες στα προγράμματα διαχείρισης των άγριων πληθυσμών, καθώς ενδέχεται να υπερεκτιμούν τις αναπαραγωγικές τους δυνατότητες. Η διατροφή παίζει πολύ σπουδαίο ρόλο σε όλα αυτά, και η αφύσικη σύνθεση του διαιτολογίου των ζωολογικών κήπων θα μπορούσε να διαφοροποιήσει τα φυσιολογικά πρότυπα ανάπτυξης. Τέλος, μελέτες σχετικές με την συμπεριφορά των κητωδών στην αιχμαλωσία δεν μπορούν να συνεισφέρουν στην κατανόηση και την βελτίωση της ζωής των αγρίων ατόμων, δεδομένου ότι η ζωή στην αιχμαλωσία είναι τυποποιημένη και μονότονη, ενώ η κάθε μέρα στην ανοικτή θάλασσα είναι διαφορετική. Για τους λόγους αυτούς, η WDC θεωρεί ότι η επιστημονική έρευνα σε συνθήκες αιχμαλωσίας δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα αξιόπιστα και εφαρμόσιμα στην προστασία των άγριων κητωδών στο φυσικό τους περιβάλλον.

Σοβαροί λόγοι ηθικής - αλλά και αναξιπιστίας των αποτελεσμάτων επίσης, λόγω των ποικίλων τροποποιητικών παραγόντων που υπεισέρχονται στις συνθήκες της αιχμαλωσίας - δεν συνηγορούν ούτε στην βιοϊατρική έρευνα (biomedical research) με αιχμάλωτα δελφίνια. Σε αυτήν την θέση έχει καταλήξει μια ομάδα επιστημόνων, ανάμεσα στους οποίους και η πρώτη που μελέτησε τον εγκέφαλο των κητωδών, νευροεπιστήμων του πανεπιστημίου Emory, [Dr. Lori Marino](#) (1, 2). Ο νεοφλοιός είναι η περιοχή του εγκεφάλου που ρυθμίζει τις ανώτερες γνωστικές και συναισθηματικές λειτουργίες, όπως η αυτοεπίγνωση, η επίλυση προβλημάτων και η διαχείριση των συναισθημάτων. Σύμφωνα με τις τελευταίες επιστημονικές ανακαλύψεις, ο εγκέφαλος των κητωδών διαθέτει έναν νεοφλοιό τόσο πολύπλοκο όσο και ο ανθρώπινος, και η διαπίστωση αυτή αποτελεί έναν από τους λόγους εξ αιτίας των οποίων τα κητώδη θεωρούνται από τους σύγχρονους επιστήμονες ισότιμα με τους ανθρώπους (1).

8. ΑΡΠΑΓΗ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ – ΚΥΝΗΓΙ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

Λόγω της περιορισμένης επιτυχίας της αναπαραγωγής των κητωδών στην αιχμαλωσία, της ανάγκης για ανανέωση της δεξαμενής των γονιδίων προς αποφυγή της συγγενικής αναπαραγωγής, καθώς επίσης και λόγω των υψηλών ποσοστών πρόωρων θανάτων που σημειώνονται στους αιχμαλώτους πληθυσμούς, τα περισσότερα δελφινάρια σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να προμηθεύονται ζώα από ελεύθερους πληθυσμούς (1, 2), συντηρώντας έτσι ένα εξαιρετικά βίαιο και, πολύ συχνά, αιματηρό κυνήγι. Διάφορα είδη δελφινιών, μπελούγκες και όρκες καταδιώκονται και συλλαμβάνονται από την θάλασσα, ακόμα και σήμερα, σε αρκετά μέρη του κόσμου, όπως στην [Ιαπωνία](#), την [Ρωσία](#), τα [νησιά του Σολομώντα](#) (1), την [Κούβα](#) και [άλλες χώρες](#) της Καραϊβικής, όπου η βιομηχανία του θεάματος χρηματοδοτεί την αρπαγή και, πολύ συχνά, την σφαγή τους. Υπολογίζεται ότι ένα ποσοστό μεταξύ 30 και 80% των δελφινιών που συλλαμβάνονται από την θάλασσα πεθαίνει κατά την διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Αρκετά δελφίνια πνίγονται ή υποκύπτουν στα τραύματά τους, ενώ κάποια άλλα πεθαίνουν επειδή δεν καταφέρνουν να ανταπεξέλθουν στην ψυχοσωματική καταπόνηση που εμπεριέχει αυτή η τραυματική εμπειρία. Οι περισσότεροι θάνατοι σημειώνονται αμέσως μετά την σύλληψη και αμέσως μετά από κάθε μεταφορά από και προς τις διάφορες εγκαταστάσεις που διατηρούν αιχμάλωτα δελφίνια.

Ενδεικτικά, παραθέτουμε την μελέτη της WDC "[Driven By Demand](#)", που καταδεικνύει την σχέση της αρπαγής των δελφινιών από την θάλασσα και της λειτουργίας των δελφιναρίων και αναφέρεται στην διαβόητη σφαγή των δελφινιών της Ιαπωνίας, και την μελέτη της ίδιας οργάνωσης "[THE DOLPHIN TRADERS](#)", που καταδεικνύει την αδιαφάνεια της εμπορικής διακίνησης δελφινιών από την Ρωσία και την Μαύρη Θάλασσα προς τις Ευρωπαϊκές χώρες.

Επίσης ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι, τον τελευταίο χρόνο, το επίκεντρο των συζητήσεων που ζητούν τον τερματισμό της σφαγής των δελφινιών που διαδραματίζεται κάθε χρόνο στον διαβόητο «Όρμο --The Cove» έχει μεταταθεί, από την παραθαλάσσια κωμόπολη Ταϊτζί της Ιαπωνίας, στην έδρα της Παγκόσμιας Ένωσης Ζωολογικών Κήπων και Ενυδρείων (WAZA), στην Ελβετία. Στις 28 Μαρτίου 2014, έξω από τα κεντρικά γραφεία της WAZA στην Ελβετία, πραγματοποιήθηκε μεγάλη [διαμαρτυρία](#), με συμμετοχή των οργανώσεων [Ric O'Barry's Dolphin Project](#) ([1](#), [2](#)) [Save the Blood Dolphins](#), [Champions for Cetaceans](#), [I Love Dolphins](#), και την Ελβετική [OceanCare](#) ([1](#)). Οι συμμετέχοντες συγκεντρώθηκαν με σκοπό να γνωστοποιήσουν και να καταγγείλουν τους συνενόχους της σφαγής και αιχμαλωσίας των δελφινιών που λαμβάνει χώρα, κάθε χρόνο, στο Ταϊτζί της Ιαπωνίας, γνωστή στους περισσότερους από το βραβευμένο με όσκαρ ντοκιμαντέρ «[The Cove](#)», και να θέσουν την WAZA προ των ευθυνών της. Όπως είναι πλέον γνωστό, το διεθνές εμπόριο αιχμαλώτων δελφινιών χρηματοδοτεί και συντηρεί, μεταξύ των άλλων, και την σφαγή των άγριων δελφινιών της Ιαπωνίας, καθώς ένα δελφίνι που σφάζεται και πουλιέται για το κρέας του αποφέρει κέρδη της τάξεως των 500 με 600 δολαρίων, ενώ ένα ζωντανό εκπαιδευμένο δελφίνι μπορεί να πουληθεί μέχρι και 150.000 δολάρια. Το συγκεκριμένο κυνήγι των δελφινιών στο Ταϊτζί της Ιαπωνίας ([Taiji dolphin drive hunt](#)), συντηρείται από την βιομηχανία της αιχμαλωσίας και [δεν αποτελεί "παράδοση"](#), όπως υποστηρίζει μεταξύ άλλων και η WAZA, καταγγέλλει η επικεφαλής της Ιαπωνικής οργάνωσης [ELSA Nature Conservancy](#), [Sakae Hemmi](#). Από όλα τα παραπάνω διαφαίνεται καθαρά ότι ο ρόλος της Διεθνούς Ένωσης Ζωολογικών Πάρκων και Ενυδρείων (WAZA) και η σχέση της με το παγκόσμιο «trafficking» των δελφινιών έχει πλέον γίνει πλέον ευρέως γνωστός ([nationalgeographic.2014/01/20](#)).

Σήμερα, υπολογίζεται ότι από το 75% των δελφινιών που κρατούνται στα δελφινάρια των χωρών της ΕΕ, έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία, και το 25% έχουν αιχμαλωτιστεί από την θάλασσα (πηγή [1](#), [2](#)), η Γερμανική οργάνωση [ProWal](#) όμως, αμφισβητώντας την διαφάνεια τόσο των προγραμμάτων αναπαραγωγής στην αιχμαλωσία, όσο και της εμπορικής διακίνησης των δελφινιών, θεωρεί πως το ποσοστό των δελφινιών που έχουν αιχμαλωτιστεί από την θάλασσα είναι μεγαλύτερο, και ζητά από τους επιχειρηματίες που διατηρούν δελφινάρια στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες να υποβάλλουν τα δελφίνια τους σε εξέταση DNA ([1](#), [2](#), [3](#)) με δικά της έξοδα, κάτι το οποίο, μέχρι στιγμής, δεν έχει γίνει δεκτό. Και μπορεί η αδιαφάνεια της εμπορικής διακίνησης να μην αποτελεί την μεγαλύτερη ούτε και την μόνη απειλή για τους άγριους πληθυσμούς των κητωδών, εάν όμως ο αριθμός των δελφινιάρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραμείνει ο ίδιος ή αυξηθεί, όλα δείχνουν πως η σύλληψη περισσότερων δελφινιών από την ανοικτή θάλασσα θα είναι αναπόφευκτη.

9. ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

[Σε ολόκληρο τον κόσμο](#) σήμερα, διατηρούνται σε αιχμαλωσία, 2000 περίπου δελφίνια, 227 μπελούγκες, 52 όρκες, 37 φώκαινες και 17 ψευδόρκες, στις εγκαταστάσεις 343 επιχειρήσεων, σε 63 χώρες. Τα περισσότερα δελφινάρια υπάρχουν κατ' αριθμητική σειρά στην Ιαπωνία, στην Κίνα, στις ΗΠΑ, στην Ρωσία και στο Μεξικό. [Στην ΕΕ](#) ([1](#)), αντιστοιχούν περίπου 300 δελφίνια, κατανεμημένα σε 34 εγκαταστάσεις 15 συνολικά χωρών, το 1/3 περίπου από τα οποία βρίσκονται στην Ισπανία.

Κατά τις δεκαετίες του '60 και '70, η Ευρώπη υποδέχτηκε την μόδα των δελφινιάρων που ήρθε από την Αμερική, τον τελευταίο καιρό όμως βλέπουμε ότι [όλο και περισσότερες χώρες ζητούν τον τερματισμό της](#), αφ' ενός διότι όλα δείχνουν πως η υπάρχουσα νομοθεσία δεν κατάφερε να αποτρέψει τον βασανισμό των δελφινιών, αφ' ετέρου διότι αποδεικνύεται ότι τα αναμενόμενα αντισταθμιστικά οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτόν τον βασανισμό, είναι σχεδόν ανύπαρκτα.

Στις ΗΠΑ, ο επικεφαλής του εθνικού ενυδρείου της Βαλτιμόρης, John Racanelli, είναι ο πρώτος διευθυντής δελφιναρίου που αποφασίζει να απελευθερώσει αιχμάλωτα δελφίνια, πεπεισμένος ότι η αιχμαλωσία των κητωδών υπονομεύει την υγεία και την ευζωία τους, ενώ δεν συμβάλλει ούτε στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ούτε στην εκπαίδευση του κοινού, και ανακοινώνει ότι σκοπεύει να σταματήσει το πρόγραμμα αναπαραγωγής και να αντικαταστήσει το "εθνικό ενυδρείο" με ένα "εθνικό καταφύγιο για δελφίνια", όπου όσα ζώα έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία και δεν είναι απελευθερώσιμα θα μπορέσουν να ζήσουν μια καλύτερη ζωή. Σύμφωνα με δηλώσεις του στην εφημερίδα [Al Jazeera America](#), η αιχμαλωσία υπονομεύει την υγεία και την ευζωία των δελφινιών, χωρίς να συμβάλλει ούτε στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ούτε στην εκπαίδευση του κοινού. «Έχει αποδειχθεί ότι τα δελφίνια διαθέτουν αυτοεπίγνωση και σύνθετη κοινωνική οργάνωση. Αντιλαμβάνονται αυτά που πρόκειται να συμβούν στο μέλλον και μπορούν να τα συσχετίσουν με γεγονότα από το παρελθόν. Όσο περισσότερα μαθαίνουμε για τα δελφίνια, τόσο περισσότερο αντιλαμβανόμαστε τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στην ζωή της αιχμαλωσίας και την ζωή στο φυσικό τους περιβάλλον», λέει. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές των δελφιναρίων, ένας συγκριτικά μικρός αριθμός ζώων που κρατούνται στην αιχμαλωσία μπορεί να αποδώσει οφέλη για τους άγριους πληθυσμούς, ο John Racanelli όμως είναι αντίθετος με αυτήν την άποψη και υποστηρίζει ότι στην πραγματικότητα αυτό δεν συμβαίνει, και ότι οι άνθρωποι δεν μαθαίνουν να σέβονται περισσότερο τα δελφίνια μόνο και μόνο επειδή είχαν την ευκαιρία της αλληλεπίδρασης και της επαφής μαζί τους στα δελφινάρια. «*Συνήθως, όταν οι άνθρωποι βλέπουν δελφίνια σε αυτού του είδους τις τεχνητές εγκαταστάσεις, το μήνυμα που παίρνουν είναι εντελώς διαφορετικό από εκείνο της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο θα θέλαμε να τους δώσουμε*», δηλώνει δημόσια ο John Racanelli.

Στα ίχνη της Βαλτιμόρης κινείται και η [Φινλανδία](#). Μέλη του δημοτικού συμβουλίου της πόλης Tampere που φιλοξενεί το μοναδικό Φινλανδικό δελφινάριο, εκφράζουν ανησυχίες για την ευζωία των δελφινιών αλλά και για την εικόνα της πόλης που αμαυρώνεται εξ αιτίας του, και προτείνουν την μετακίνηση των δελφινιών σε ελεγχόμενο φυσικό περιβάλλον για αποκατάσταση, με ταυτόχρονο έλεγχο της αναπαραγωγής τους. Ειδικοί επιστήμονες, καθώς επίσης και φιλοζωικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις της χώρας, υιοθετούν την πρόταση αυτή. Όπως δηλώνει ο επικεφαλής του Φινλανδικού WWF για θέματα θαλάσσιας ζωής, Sanna Kuningassays, το εκπαιδευτικό όφελος των δελφιναρίων δεν μπορεί πλέον να ισοσταθμίσει τις βλαβερές επιπτώσεις που έχει για τα δελφίνια η αιχμαλωσία. «Κατά τις δεκαετίες του '50 και του '60, τότε που οι γνώσεις μας για τους ωκεανούς και την θαλάσσια ζωή ήταν περιορισμένες, τα δελφινάρια μπορεί να είχαν κάποια εκπαιδευτική αξία, σήμερα όμως η ύπαρξή τους δεν είναι απαραίτητη, καθώς υπάρχουν πλέον άλλες εναλλακτικές πηγές πληροφόρησης», λέει. Σύμφωνα φαίνεται να είναι και ο **υπουργός περιβάλλοντος** της χώρας αυτής, ο οποίος [δηλώνει](#) ότι βρίσκει την ιδέα της διατήρησης δελφινιών σε αιχμαλωσία «προβληματική» γιατί, παρ' όλες τις προσπάθειες, δεν μπορεί να εξασφαλίσει την ευζωία τους, και **ζητά να κλείσει το μοναδικό δελφινάριο που λειτουργεί στη Φινλανδία**. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η [Σουηδία](#) (1, 2).

Σε παρόμοια πρόταση προχώρησαν, κατά τις αρχές του Ιουλίου και βουλευτές στο [Μεξικό](#) (1, 2), λαμβάνοντας υπ' όψη την σωματική και ψυχική βλάβη που προκαλεί η αιχμαλωσία, όχι μόνον στα δελφίνια αλλά και στα άλλα θαλάσσια θηλαστικά, ενώ την πρόταση του δημάρχου [Gregor Robertson](#), για κατάργηση του δελφιναρίου στο Βανκούβερ του Καναδά, [υποστηρίζει με ανοικτή επιστολή της](#) (1), η παγκοσμίως γνωστή εμπειρογνώμων της συμπεριφοράς των πρωτευόντων θηλαστικών Dr Jane Goodall. Απαγόρευση της αιχμαλωσίας των κητωδών προτάθηκε τον περασμένο Μάρτιο και στην Καλιφόρνια, από τον νομοθέτη [Richard Bloom](#).

Τον περασμένο Φεβρουάριο (2014), ο Ρουμάνος πολιτικός Remus Cernea [πρότεινε](#) να αναγνωριστούν

και στην Ρουμανία δια νόμου τα δελφίνια ως «μη ανθρώπινα πρόσωπα» ([1](#), [2](#)), ενώ τον περασμένο Μάρτιο (2014), με συμμετοχή προσωπικοτήτων από όλον τον κόσμο, και την υποστήριξη μεγάλων οργανώσεων, όπως η [WDC](#) και η [Born Free Foundation](#), πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, το διήμερο συνέδριο "[Dolphinaria Free Europe](#)" ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)), με θέμα την αιχμαλωσία των κητωδών. Το συνέδριο έδωσε την ευκαιρία για ενημέρωση σχετικά με τις εκστρατείες που πραγματοποιούνται σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο, για συζήτηση προτάσεων, για νομοθετικές ρυθμίσεις, καθώς επίσης και για την δημιουργία συμμαχιών και τον συντονισμό μια διεθνούς συνεργασίας, που θα μπορούσε να οδηγήσει στον τερματισμό της αιχμαλωσίας τους, ειδικότερα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από τις [28 συνολικά χώρες-μέλη](#), οι 13 δεν έχουν δελφινάρια. Οι υπόλοιπες 15, διατηρούν στην αιχμαλωσία 300 περίπου μικρά κητώδη, στα οποία συμπεριλαμβάνονται δελφίνια και φώκαινες. Η τελευταία [μελέτη](#) της WDC για τα κητώδη σε αιχμαλωσία, με τίτλο "[Dolphinaria - A review of the keeping of whales and dolphins in captivity in the European Union and EC Directive 1999/22, relating to the keeping of wild animals in zoos](#)" (2011), τεκμηριώνει ότι κανένα Ευρωπαϊκό δελφινάριο δεν επιτυγχάνει να εξασφαλίσει ούτε καν τις στοιχειώδεις συνθήκες ευζωίας αυτών των ειδών, ενώ με την αιχμαλωσία τους παραβιάζεται η [Ευρωπαϊκή Οδηγία \(Gr\)](#) για τις προϋποθέσεις κράτησης αγρίων ζώων στους ζωολογικούς κήπους, καθώς επίσης και η [Ευρωπαϊκή Νομοθεσία](#) για την προστασία των κητωδών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το [28ο κράτος-μέλος](#) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η [Κροατία](#), έχει απαγορεύσει την αιχμαλωσία των κητωδών [από το 2009](#), και βεβαίως δεν έχει δελφινάρια. Η απόφαση της απαγόρευσης βασίστηκε σε μελέτη του [Ινστιτούτου Προστασίας της Φύσης \(State Institute for Nature Protection\)](#), στην οποία επισημαίνεται ο αρνητικός ρόλος των δελφιναρίων στους άγριους πληθυσμούς των δελφινιών. Η μόνη εξαίρεση της απαγόρευσης αναφέρεται σε ζώα άρρωστα ή τραυματισμένα, με την προοπτική της αποκατάστασης και της επιστροφής στο φυσικό τους περιβάλλον (περισσότερες πληροφορίες, [εδώ](#), [εδώ](#) και [εδώ](#)). Τα υπόλοιπα 12 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία ΔΕΝ έχουν δελφινάρια είναι η [Αυστρία](#), η [Κύπρος](#), η [Τσεχική Δημοκρατία](#), η [Εσθονία](#), η [Ουγγαρία](#), η [Λεττονία](#), το [Λουξεμβούργο](#), η [Πολωνία](#), η [Ιρλανδία](#), η [Σλοβακία](#), η [Σλοβενία](#), και το [Ηνωμένο Βασίλειο](#).

Η αιχμαλωσία των κητωδών [έχει απαγορευτεί επίσης \(1\)](#) στην Βολιβία, στην Χιλή, στην Κόστα Ρίκα, στην Νικαράγουα, στην Ουγγαρία, στην Σλοβενία, και στην Κύπρο. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το τελευταίο δελφινάριο έκλεισε το 1993, ενώ στην Βραζιλία, στο Λουξεμβούργο και την Νορβηγία οι προδιαγραφές των εγκαταστάσεων είναι τόσο υψηλές που ουσιαστικά καθιστούν την λειτουργία τους απαγορευτική. Στην Ινδία ([1](#), [2](#)) το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Δασών, με [εγκύκλιο](#) που εκδόθηκε στις 17 Μαΐου του 2013, απαγόρευσε την αιχμαλωσία των κητωδών. Σύμφωνα με την εγκύκλιο, τα κητώδη είναι ζώα με εξαιρετική ευφυΐα και ευαισθησία, ενώ πολλοί επιστήμονες που έχουν μελετήσει τη συμπεριφορά τους, προτείνουν την αναγνώρισή τους ως «μη ανθρώπινα πρόσωπα» με ιδιαίτερα δικαιώματα, ανάμεσα στα οποία και το δικαίωμα της ελευθερίας. Δεδομένου δε ότι **«η αιχμαλωσία δεν μπορεί να εξασφαλίσει την ευζωία τους, ενώ είναι υπαίτιος δυστυχίας και πρόξενος σοβαρών αλλοιώσεων της συμπεριφοράς τους»**, το Ινδικό Υπουργείο Περιβάλλοντος και Δασών αποφάσισε «να μην επιτρέψει την εγκατάσταση δελφιναρίου στη χώρα, και να αρνηθεί σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο παράγοντα την εισαγωγή, την εμπορία και την εγκατάσταση οποιασδήποτε εμπορικής επιχείρησης που θα εκθέτει ή θα χρησιμοποιεί για διασκέδαση ή για οποιονδήποτε άλλον σκοπό αιχμάλωτα κητώδη».

Στην [Ελβετία](#), απαγορεύτηκαν οι εισαγωγές νέων αιχμάλωτων δελφινιών, και το τελευταίο Ελβετικό δελφινάριο Conny-Land έδωσε την τελευταία του παράσταση τον Οκτώβριο του 2012, και έκτοτε έκλεισε οριστικά. Ο ζωολογικός κήπος της [Μινεσότα](#), μετά από 34 χρόνια λειτουργίας, δεν έχει πλέον δελφίνια. Στην γειτονική Τουρκία, τα δελφινάρια έχουν επίσης αρχίσει να [κλείνουν](#) μετά από

αντιδράσεις ενημερωμένων πολιτών και εντονότερες συχνές διαμαρτυρίες. Στη Γερμανία, από τα έντεκα δελφινάρια, έχουν μείνει μόνο δύο. Στην Πράγα, λόγω αντιδράσεων, ακυρώθηκε η ίδρυση δελφιναρίου, ενώ πολύ κοντά είναι και η απαγόρευση στην Ιταλία, όπου το δελφινάριο του [Ρίμινι](#) έκλεισε οριστικά για λόγους ευζωίας, και το [96%](#) των πολιτών δηλώνει υπέρ της κατάργησής τους. Την απαρέσκεια προς τα δελφινάρια για ηθικούς λόγους εκφράζει επίσης και το [86%](#) των Βρετανών, ενώ την σχετική ενημέρωση προάγει και στην [Ισπανία](#) μια πρωτοβουλία με το όνομα [SOSdelfines](#), που προέκυψε από την συνεργασία Ισπανικών φιλοζωικών και περιβαλλοντικών οργανώσεων με την Born Free Foundation και την OceanCare. Σε μια χώρα σαν την Ισπανία, όπου λειτουργούν τα περισσότερα δελφινάρια της Ευρώπης, με 90 δελφίνια, 6 όρκες και 2 μπελούγκες, και όπου η φιλοζωική και περιβαλλοντική κουλτούρα του κοινού θα περίμενε κανείς να είναι ιδιαίτερα υπανάπτυκτη εξ αιτίας του εθισμού στα θεάματα που περιλαμβάνουν βασανισμό ζώων, λόγω της «παράδοσης» των ταυρομαχιών, [87%](#) δηλώνει την πεποίθηση ότι τα δελφίνια δεν είναι ευτυχισμένα στα δελφινάρια ([1](#)), ενώ πολίτες και οργανώσεις εργάζονται εντατικά και στην χώρα αυτήν για τον τερματισμό της αιχμαλωσίας τους ([1](#), [2](#), [3](#)).

Το αίτημα της κατάργησης των δελφιναρίων είναι πλέον παγκόσμιο, οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης κατά της αιχμαλωσίας και της εκμετάλλευσης των κητωδών αμέτρητες, και οι διαμαρτυρίες όλο και πιο συχνές. Ενδεικτικά αναφέρουμε την παγκόσμια διαμαρτυρία ["EMPTY THE TANKS WORLDWIDE"](#), που έγινε σε διάφορες πόλεις και των πέντε ηπείρων, στις 24 Μαΐου 2014, και την πανευρωπαϊκή [FOR A EUROPE WITHOUT DOLPHINARIA](#), που έγινε στις Βρυξέλλες στις 28 Ιουνίου 2014, με μεγάλη επιτυχία, για δεύτερη συνεχή χρονιά.

Σε μια συμβολική κίνηση υποστήριξης, προχώρησε, τον περασμένο Φεβρουάριο, και το δημοτικό συμβούλιο του Αμερικανικού Μαλιμπού, με [διακήρυξη](#), που αναγνωρίζει τα δελφίνια ως όντα με ιδιαίτερες ψυχοδιανοητικές ικανότητες που αξίζουν την αναγνώριση των βασικών δικαιωμάτων της ζωής και της ελευθερίας ([1](#), [2](#)), ενώ το ανάλογο και πραγματικά εκπληκτικό ["Toshima Dolphin Project"](#), που προσπαθεί να αναδείξει μια εναλλακτική σχέση με τα δελφίνια και μια εναλλακτική πρόταση για τον τουρισμό, τρέχει στην Ιαπωνία της σφαγής και της αιχμαλωσίας, ήδη από το 2012 ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#)), σε συνεργασία με την [BlueVoice](#). Χαρακτηριστικό παράδειγμα του κλίματος κατά της αιχμαλωσίας των κητωδών που έχει επικρατήσει πλέον σε ολόκληρο τον κόσμο, αποτελεί η πολύ πρόσφατη ομιλία του αντιπροσώπου της Καλιφόρνιας [Adam Schiff](#) ([1](#)), ο οποίος, κατά την ομιλία του στο Κογκρέσο, αφού ανέλυσε τους λόγους που επιβάλλουν αυτήν την απαγόρευση, έκλεισε την ομιλία του με την εξής διαπίστωση: *"All point in the same direction - an end to the forced captivity of these majestic creatures"*.

10. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ

Με βάση όλα τα παραπάνω, **αιτούμεθα την απαγόρευση και στην χώρα μας της διατήρησης στην αιχμαλωσία ζώντων δειγμάτων ειδών που ανήκουν στην τάξη των κητωδών, με μοναδική εξαίρεση εκείνη της προσωρινής κράτησης ατόμων που πάσχουν από ασθένεια ή έχουν υποστεί τραυματισμό, με σκοπό την θεραπεία, την ανάρρωση και την επιστροφή τους εκεί που ανήκουν: στην Θάλασσα.**

Οι αρχαίοι Έλληνες αντιμετώπιζαν τα δελφίνια ως πλάσματα ισότιμα με τους ανθρώπους, τα ονόμαζαν «λαό της θάλασσας», και προέβλεπαν την ποινή του θανάτου για εκείνους που τα κακοποιούσαν. Σήμερα, η Ελλάδα οφείλει όχι μόνον να συμμετέχει αλλά και να πρωτοστατήσει στην παγκόσμια προσπάθεια που θέλει να θέσει τέλος στην εκμετάλλευση και τον εγκλεισμό τους στα δελφινάρια. Η

υπόσχεση του υπουργού κ. Ιωάννη Μανιάτη, να εξετάσει σύντομα την θεσμοθέτηση απαγόρευσης της αιχμαλωσίας δελφινιών και λοιπών κητωδών στην χώρα μας, όπως μας δόθηκε κατά την διάρκεια της συνάντησης στο ΥΠΕΚΑ με τον Αμερικανό εμπειρογνώμονα θαλασσίων θηλαστικών και ιδρυτή του προγράμματος Ric O'Barry's Dolphin Project, Ρικ Ο'Μπάρι, στις 20 Ιουνίου, 2014, είναι σύμφωνη με τις τελευταίες επιστημονικές απόψεις που επισημαίνουν την ιδιαιτερότητα αυτών των θαλασσίων θηλαστικών, και εναρμονίζεται με τις απαιτήσεις του σύγχρονου πολιτισμένου κόσμου για την ορθή περιβαλλοντική εκπαίδευση και την ηθική μεταχείριση των ζώων.

Με εκτίμηση,

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΗΤΩΔΩΝ

Επικοινωνία: freedolphinsgr@gmail.com

Συνυπογράφουν οι ακόλουθες οργανώσεις: Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΕΚΠΑΖ, ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ, ΠΟΦΥΖΩ, ΦΙΛΟΙ της ΦΥΣΗΣ, ΟΙΚΟ.ΠΟΛΙ.Σ Χαϊδαρίου, SAPT Hellas, Π.Φ.Π.Ο, ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΒΕΓΚΑΝ, Φορέας Διαχείρισης Λιμνών Κορώνειας Βόλβης, Φορέας Διαχείρισης Στενών και Εκβολών ποταμών Αχέροντα και Καλαμά, Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας, ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ, ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ, Ric O'Barry's Dolphin Project, Ocean Care, Tethys Research Institute, Oceanic Preservation Society.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Βασικές έννοιες σχετικά με τα είδη κητωδών: http://www.pelagosinstitute.gr/gr/eidi_kitodon/vasikes_ennoies.html
- About Whales and dolphins - Species guide: <http://uk.whales.org/species-guide>
- Bottlenose Dolphin: <http://uk.whales.org/species-guide/common-bottlenose-dolphin> -- <http://www.iucnredlist.org/details/22563/0>
- Bottlenose dolphins in captivity: http://www.wdcs.org/submissions_bin/bottlenosedolphinsincaptivity.pdf
- Το μεγαλύτερο δελφίνι της θάλασσας: <http://filikaki-blog.blogspot.gr/2013/04/blog-post.html>
- Dolphinarium From Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Dolphinarium>
- Frequently Asked Questions for Captivity: http://uk.whales.org/faqs/captivity?__utma=1.1078740831.1377798902.1406401944.1406486919.142&__utmb=1.9.10.1406486919&__utmc=1&__utmz=1.1406486919.142.124.utmcsrc=1.facebook.com|utmccn=%28referral%29|utmcmd=referral|utmctt=/l.php&__utmv=-&__utmj=267671566
- How can you tell when dolphins are happy? on.fb.me/1zacMN6
- Welcome to The Miami Seaprison... <http://www.miamiseaprison.com/index.htm> -- <http://www.miamiseaprison.com/deathchart.htm> -- <http://www.miamiseaprison.com/graveyard.htm>
- EU ZOO INQUIRY 2011 - DOLPHINARIA - A review of the keeping of whales and dolphins in captivity in the European Union and EC Directive 1999/22, relating to the keeping of wild animals in zoos: http://www.wdcs.org/submissions_bin/Eu_Dolphinaria_Report.pdf -- <http://us.whales.org/wdc-in-action/help-us-make-eu-dolphinarium-free-zone> -- <http://www.bornfree.org.uk/campaigns/zoo-check/zoos/eu-zoo-inquiry/countryreports/dolphinaria-report/> -- <http://endcap.eu/eu-dolphinaria/>
- Arguments against captivity: http://www.wdcs.org/submissions_bin/captivityagn.pdf
- THE CASE AGAINST Marine Mammals in Captivity: http://www.humanesociety.org/assets/pdfs/marine_mammals/case_against_marine_captivity.pdf
- Life in captivity is hell: <http://mundoazul.org/whales-and-dolphins/freedom-for-dolphins/lifein-captivity-is-hell/>
- ACRES Report - SUFFERING, NOT SMILING - The truth about captive dolphins: <http://www.acres.org.sg/campaigns/past/dolphins/ACRES%20Report-%20Suffering,%20Not%20Smiling%20The%20Truth%20About%20Captive%20Dolphins.pdf>
- Life-capture kills: <http://mundoazul.org/whales-and-dolphins/freedom-for-dolphins/lifecapture-kills/>
- “For a Dolphinarium-free Belgium”: <http://www.dolphinsbelgium.org/en/contact/nous>
- Captive Whales & Dolphins: <http://www.bornfree.org.uk/campaigns/zoo-check/captive-whalesdolphins/>
- The Dolphin Dilemma: <http://www.bornfree.org.uk/campaigns/zoo-check/travellers-animalalert/issues-of-concern/the-dolphin-dilemma/>
- Captive Whales & Dolphins Global: <http://www.bornfree.org.uk/campaigns/zoo-check/captivewhales-dolphins/global/>
- Captive Whales & Dolphins Europe: <http://www.bornfree.org.uk/campaigns/zoo->

[check/captivewhales-dolphins/europe/](#)

- Help us make the EU a dolphinarium-free zone: <http://uk.whales.org/wdc-in-action/help-usmake-eu-dolphinarium-free-zone> --<http://youtu.be/cS2FDftTF18>
- Το δίδυμό μας στο νερό: <http://www.tovima.gr/science/article/?aid=470421>
- Dolphins deserve same rights as humans, say scientists: <http://www.bbc.com/news/world17116882>
- Declaration of Rights for Cetaceans: Whales and Dolphins: <http://www.cetaceanrights.org/>
- Cetaceans Have Complex Brains for Complex Cognition: <http://www.plosbiology.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pbio.0050139>
- Do Zoos and Aquariums Promote Attitude Change in Visitors? A Critical Evaluation of the American Zoo and Aquarium Study: <http://nbb.emory.edu/faculty/personal/documents/MarinoetalAZAStudy.pdf>
- Swimming with dolphins may be a dream for you, but what about the dolphins? http://www.marineconnection.org/campaigns/captivity_swims_new.htm
- Dolphin Assisted Therapy (DAT) Irresponsible to humans and dolphins: http://www.marineconnection.org/campaigns/captivity_dat.html -- <http://on.fb.me/113uxFq>
- Dolphin Assisted Therapy – DAT photo album: <http://on.fb.me/1q07v5a>
- Dolphin-assisted therapy (DAT): <http://www.skeptdic.com/dat.html>
- THE CASE AGAINST DOLPHIN ASSISTED THERAPY: <http://us.whales.org/issues/caseagainst-dolphin-assisted-therapy>
- Research Autism - Dolphin Therapy and Autism: <http://www.researchautism.net/autisminterventions/our-evaluations-interventions/64/dolphin-therapy-and-autism>
- Dolphin Assisted Therapy: Claims versus Evidence: <http://www.researchautism.net/publications/4626/dolphin-assisted-therapy:-claims-versusevidence>. --<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3420785/> -- <http://www.hindawi.com/journals/aurt/2012/839792/>
- Methodological concerns about animal facilitated therapy with dolphins: <http://www.bmj.com/content/331/7529/1407.1>
- Debunking Dolphin Therapy For Autism: <http://www.care2.com/causes/debunking-dolphintherapy-for-autism.html>
- Does Dolphin Therapy Work? <http://www.psychologytoday.com/blog/animals-andus/201110/does-dolphin-therapy-work>
- Letter to the Spanish Government regarding swim-with-dolphin programmes: <http://www.iucncsg.org/index.php/csg-letters-2/> --<http://www.iucn-csg.org/wpcontent/uploads/2013/03/Lusseau-letter-of-18-Feb-re-swim-with-dolphins.pdf>
- Dolphin-Assisted Therapy: More Flawed Data and More Flawd Conclusions: <http://www.marineconnection.org/docs/DAT%20Paper%202007.pdf>
- In Major Medical Journal, Kimmela Discusses Dolphin-Assisted Therapy: <http://www.kimmela.org/in-major-medical-journal-kimmela-discusses-dolphin-assistedtherapy/>
- Dolphins are not healers: <http://aeon.co/magazine/nature-and-cosmos/lori-marino-dolphins-arent->

[healers/](#)

- Dolphin Assisted Therapy - Can you put your faith in DAT?
http://www.wdcs.org/submissions_bin/datreport.pdf
- Dolphin therapy: <http://mundoazul.org/whales-and-dolphins/freedom-for-dolphins/dolphintherapy/>
- Dolphin 'Therapy' A Dangerous Fad, Researchers Warn:
<http://www.sciencedaily.com/releases/2007/12/071218101131.htm>
- Dolphin Assisted Therapy : A Gift From The Sea Or Destructive Hype:
<http://www.gasdetection.com/interscan-in-the-news/magazine-articles/dolphin-assisted-therapygift-sea-destructive-hype/>
- Dolphin assisted therapy - Quackery at its finest?
<http://www.digitaljournal.com/article/353952#ixzz2ro6YqoJR>
- Don't Do Dolphin-Assisted Therapy: <http://dolphinproject.org/blog/post/dont-do-dolphinassisted-therapy>
- «Επιβλαβής» η θεραπεία με δελφίνια Δεν έχει αποδειχθεί ότι βοηθά αποτελεσματικά αυτιστικά ή παιδιά με αναπηρίες: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=217924>
- Τροποποιητική Διάταξη του Νόμου για τα ζώα. Βαφτίζει τις παραστάσεις ζώων ως «Εναλλακτική μορφή θεραπείας»: <http://www.pfpo.gr/i-omospondia-mas-ston-ipourgo-igias-gia-tidelfinothepia/>
- Biting the Hand that Feeds: THE CASE AGAINST DOLPHIN PETTING POOLS:
http://www.humanesociety.org/issues/captive_marine/facts/biting_the_hand.html --
http://www.humanesociety.org/assets/pdfs/marine_mammals/Biting_The_Hand_That_Feeds.pdf --
<http://uk.whales.org/sites/default/files/dolphin-petting-pools.pdf> -- <http://sosdolphins.org/resources/1>
- OPS Timeline The Dangers of Marine Mammals in Captivity:
http://thecovemovie.com/blog_photos_here/marine%20mammals%20timeline.pdf
- Woman smacked in the face by dolphins during dip at Dominican Republic beach:
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2175671/No-Flipper-No-Woman-smacked-facedolphins-dip-Dominican-Republic-beach.html>
- Swimming with captive dolphins is dangerous: <http://mundoazul.org/whales-anddolphins/freedom-for-dolphins/swimming-with-captive-dolphins-is-dangerous/>
- Swimming with Dolphins: Good for the Tourists but Bad for the Animals?
<http://www.ethicaltraveler.org/2010/05/swimming-with-dolphins-good-for-the-tourists-but-badfor-the-animals/>
- Swimming with dolphins: the experience of a lifetime?
<http://www.responsibletravel.com/copy/swimming-with-dolphins-the-experience-of-a-lifetime>
- More Dolphins Bite Tourists: <http://www.earthintransition.org/2012/12/more-dolphins-bite/>
- Dolphin bites three tourists at park: <http://www.practicalfishkeeping.co.uk/content.php?sid=5383>
- Dolphin Bites Child's Hand at SeaWorld: <http://www.takepart.com/article/2014/02/28/dolphinbites-childs-hand-seaworld>
- SeaWorld dolphin bites nine-year-old girl during family visit to Texas park:
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2569898/SeaWorld-dolphin-bites-nine-year-old-girl-family-visit-Texas-park.html>
- Dolphin Hunts - A Dying Practice before the lucrative trade in live animals really took hold:
<http://us.whales.org/issues/dolphin-hunts-dying-practice>

- Driven By Demand - Dolphin drive hunts in Japan and the involvement of the aquarium industry: <http://uk.whales.org/sites/default/files/driven-by-demand.pdf>
- THE DOLPHIN TRADERS - An Investigation into the World-wide Trade and Export of Black Sea bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*) from the Ukraine and Russia, 1990 – 1997: <http://www.ceta-base.com/downloads-documents/wdc-the-dolphin-traders-1998.pdf>
- Why do the drive hunts occur? <http://www.marineconnection.org/campaigns/drivehuntreasons.htm>
- 10 Facts You Didn't Know About The Taiji Dolphin Slaughter: <http://www.ryot.org/10-factsdidnt-know-taiji-dolphin-slaughter/545753>
- Debunking myths about captivity: <http://www.savejapandolphins.org/assets/whatyoucando.pdf>
- Dying to make us happy: The bloody truth behind the dolphinarium: <http://www.independent.co.uk/environment/nature/dying-to-make-us-happy-the-bloody-truthbehind-the-dolphinarium-1799837.html>
- Taiji -- Frequently Asked Questions and Answers: <http://savejapandolphins.org/takeaction/frequently-asked-questions>
- Taiji -- BlueVoice.org Documents Brutal Slaughter of Dolphins in Japan and the Tie to the Dolphin Captivity Industry: http://www.bluevoice.org/news_dolphinsincite.php
- Russian Federation: the largest supplier of wild marine mammals: <http://www.marineconnection.org/campaigns/russianfederation.htm>
- The dolphin dealer: <http://savesolomondolphins.org/about-the-solomon-islands/clips-from-Dolphin-Dealer.html>
- The Dolphin Hunters in the Solomon Islands: <http://www.aljazeera.com/programmes/101east/2014/03/dolphin-hunters-20143373330171263.html>
- Where Do "Swim With Dolphin" Facilities in Cancun and Playa Get Their Dolphins: <http://swimwithdolphinsplayadelcarmen.blogspot.gr/2013/08/where-do-swim-with-dolphin-facilities.html>
- Dolphin roundup at Japan's Taiji Cove puts spotlight on changing economics of hunts: <http://newswatch.nationalgeographic.com/2014/01/20/dolphin-roundup-at-japans-taiji-coveputs-spotlight-on-changing-economics-of-hunts/>
- DRIVE FISHERIES: CAPTURE RESULTS & INFORMATION (Seasons 1999/2000 - 2013/2014): <http://www.ceta-base.com/drivefisheries.html>
- Marine parks that currently house or who have imported dolphins captured from drive hunts: This maps ONLY shows CURRENT parks that have been confirmed to display or import drive hunt dolphins: <http://on.fb.me/1qFK46j/> <http://tinyurl.com/drive-hunt-map>
- Dolphins illegally in the EU? Dolphinarium owners refusing DNA analyses: <http://www.mareeg.com/dolphins-illegally-in-the-eu-dolphinarium-owners-refusing-dna-analyses/>
- Delphinmassaker: Weltzooverband sieht Handlungsbedarf: <http://www.oceancare.org/de/news/?81%2FDelphinmassaker-Weltzooverband-sieht-Handlungsbedarf>
- Facts About the Drive Hunt: <http://www.seashepherd.org/cove-guardians/facts.html>
- Taiji Dolphin Drive Hunt is Not a Tradition: <http://savejapandolphins.org/blog/post/taiji-dolphin-drive-hunt-is-not-a-tradition>
- Taiji Dolphin Drives Started in 1969, and Are Not a Part of Japanese Tradition:

<http://blog.seattlepi.com/candacewhiting/2014/01/20/taiji-dolphin-drives-started-in-1969-and-are-not-a-part-of-japanese-tradition/>

- World Association Of Zoos And Aquariums Connected To Taiji Dolphin Hunts: <https://www.thedodo.com/waza-ethics-challenged-over-ta-405445135.html>
- WAZA overlooks JAZA members in condemning dolphin drives: <http://www.digitaljournal.com/news/environment/op-ed-waza-overlooks-jaza-members-in-condemning-dolphin-drives/article/367406#ixzz2rcUWSCDH>
- Dolphinarium-Free Europe Conference 2014: <http://endcap.eu/eu-activity/dolphinarium-freeeurope-conference-2014/> --[http://www.bornfree.org.uk/news/news-article/?no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=1541](http://www.bornfree.org.uk/news/news-article/?no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=1541) --
<http://uk.whales.org/blog/roblott/2014/03/eudolphinarium-free-zone>
- Baltimore's aquarium: The latest battleground in the dolphin debate: <http://america.aljazeera.com/watch/shows/america-tonight/articles/2014/6/25/baltimore-a-aquarium-the-latest-battleground-in-the-dolphin-debate.html>
- Pressure builds to shutter Tampere dolphinarium: http://yle.fi/uutiset/pressure_builds_to_shutter_tampere_dolphinarium/7337743
- Environment Minister calls for Tampere dolphin attraction to close: http://yle.fi/uutiset/environment_minister_calls_for_tampere_dolphin_attraction_to_close/7366975 -- [on.fb.me/TOTJN2](https://www.facebook.com/TOTJN2)
- Stor protest på Kolmården – mot delfinerna: <http://tv.aftonbladet.se/webbtv/nyheter/djur-och-natur/article46356.ab>
- Mexico Proposes A Ban Of Captive Marine Mammals: <https://www.thedodo.com/mexicomoves-to-ban-making-mon-618573378.html> --
<http://us.whales.org/news/2001/06/mexicogovernment-to-introduce-captivity-legislation>
- Mayor wants end to whales and dolphins in captivity: <http://www.vancourier.com/news/mayorwants-end-to-whales-and-dolphins-in-captivity-1.948978>
- The “Blackfish Effect” Marks a Major Moral Up side: <http://www.psychologytoday.com/blog/mothering-nature/201312/the-blackfish-effect-marks-major-moral-upside>
- Dolphins Who Swim Near Malibu, California, Have Been Granted Safe Passage as a Basic Right: <http://blog.seattlepi.com/candacewhiting/2014/02/26/dolphins-who-swim-near-malibucalifornia-have-been-granted-safe-passage-as-a-basic-right/>
- Jane Goodall Calls On Vancouver Aquarium To Release Whales, Dolphins: http://www.huffingtonpost.ca/2014/05/27/jane-goodall-vancouver-aquarium_n_5399440.html
- SeaWorld’s Worst Nightmare: Calif. Lawmaker to Propose Ban on Orcas in Captivity: <http://www.takepart.com/article/2014/03/06/seaworlds-worst-nightmare-calif-lawmaker-propose-ban-orcas-captivity>
- Marine Mammal Captivity: The Truth Is in the Facts - An Open Letter from the Informed American Public: <http://www.opsociety.org/PressReleases/SeaWorldOpenLetterRebuttal-OPS.pdf>
- CNN FILMS – BLACKFISH: <http://edition.cnn.com/SPECIALS/us/cnn-films-blackfish>
- About David Kirby and Death at SeaWorld: <http://aldf.org/blog/animal-book-club-interview-with-david-kirby/>
- Blood in the Water: <http://www.outsideonline.com/outdoor-adventure/nature/Blood-in-the-Water-Keto.html?page=all>

- The Killer in the Pool: <http://www.outsideonline.com/outdoor-adventure/nature/The-Killer-in-the-Pool.html?page=all>
- THE INTERNATIONAL DOLPHIN DEALERS: <http://www.iridescent-publishing.com/rtm/ch4p1.htm> (ένα κεφάλαιο από το βιβλίο «THE ROSE-TINTED MENAGERIE»: http://www.iridescent-publishing.com/rtm/rtm_home.htm)
- ΤΑ ΔΕΛΦΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΑ: <http://on.fb.me/1tM8VTa> -- <http://on.fb.me/N832KT>
- EYES ON TAIJI (100 photos): <http://on.fb.me/ZughAu>
- EVIDENCE SUPPORTS THE ANTI-CAPTIVITY POSITION: <http://on.fb.me/UrjEGx>
- BORN IN CAPTIVITY - STATISTICS - ARTIFICIAL INSEMINATION: <http://on.fb.me/1rQfBPU>
- LIKE THE DANCING BEAR... on.fb.me/1rAEkbH
- PUBLIC HEALTH SIGNIFICANCE OF MARINE MAMMAL DISEASES, BY C.D.BUCK & J.P.SCHRODER: <http://on.fb.me/Lflv63>
- Behind the Dolphin Smile: <http://www.bluefreedomblog.org/2012/10/behind-dolphin-smile-new-and-exclusive.html>
- DOLPHINS DIE IN PRISONS AND CHILDREN GO TO SEE THEM WITH THEIR SCHOOL! <http://www.dolphinsbelgium.org/en/dauphins/27-dauphins-enfants> -- <http://on.fb.me/WIhkN8>
- Petition: All dolphinaria must be closed in Europe: https://secure.avaaz.org/en/petition/All_dolphinaria_must_be_closed_in_Europe/ -- Petition: Ban Cetacean Captivity in Greece: <https://www.change.org/petitions/ban-cetacean-captivity-in-greece>



NTOKIMANTEP



- [The Cove](http://www.dailymotion.com/video/xdx9t_tvxs-gr-y-yyyyy) with Greek subtitles: http://www.dailymotion.com/video/xdx9t_tvxs-gr-y-yyyyy (1, 2)
- [A Fall From Freedom](http://youtu.be/JvpoeFELWLY) with Greek subtitles: <http://youtu.be/JvpoeFELWLY> (1)
- Blackfish: <http://www.magpictures.com/blackfish/> -- <http://blackfishmovie.com/> --

http://www.dailymotion.com/video/x1iepl4_blackfish-find-out-what-really-happens-at-seaworld_animals

- [Lolita: Slave to Entertainment](http://youtu.be/wGxMLiL1uZI?list=FLSMkz1LfyD-25in_TtvKoCg) : http://youtu.be/wGxMLiL1uZI?list=FLSMkz1LfyD-25in_TtvKoCg (1, 2)
- A Whale Of A Business: <http://youtu.be/D3fZ2dMdtu8> (1, 2)

MIKPA BINTEO

- Ακούστε τα παιδιά! <http://youtu.be/Hz6XUct1S8A>
- Έτσι αιχμαλωτίζονται τα άγρια δελφίνια: <http://youtu.be/9wzBgOuv3Xw>
- Μικρή ψηφιακή περιπλάνηση I: http://filikaki-blog.blogspot.gr/2013/06/blog-post_6634.html
- Μικρή ψηφιακή περιπλάνηση II: http://filikaki-blog.blogspot.gr/2013/06/blog-post_17.html
- No dolphinarium in Europe: σύντομο βίντεο σε 23 γλώσσες: <https://docs.google.com/document/d/1xOAP8qZ-s2obCem1Ut86czwovU-mtihhdCKQi302z6M/edit?pli=1> -- Για μια Ευρώπη χωρίς δελφινάρια: <http://youtu.be/FU9HBTAz2o8>



Φορέας Διαχείρισης
Στενών και Εκβολών ποταμών
Αχέροντα και Καλαμά



ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ